

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKЦИИ ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

PRENUMERATA WYHOŚI: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

CENA

6 GROSZY

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz, petitowy jednoszpaltowy lub jego miejsce: Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrologi pokop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry opłatowej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 5 rubli od 1000 egzemplarzy.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń: w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od g. 8—10 wiecz. Rękopisów nadesł. redakcja nie zwraca.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICA PANNY MARYI Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 26 września:

Wschodni plac boju.

Front wojsk generała marszałka polnego, ks. Leopolda Bawarskiego.

Sześciokrotne natarcia znacznych sił nieprzyjacielskich pod Manajowem chybiły zupełnie i zostały odparte z krwawymi stratami.

Pod Borgunami (na zachód od Krewy) po zaciętej walce jeden z samolotów naszych zestrzelił olbrzymi latawiec rosyjski. W tej samej okolicy w walce powietrznej pokonanym został również jednopłatowiec rosyjski.

Front generała jazdy Arcyksięcia Karola:

W odcinku Ludowej odparto ponownie gwałtowne ataki nieprzyjacielskie, a dalej na południe natarcia częściowe.

Siedmiogrodzki teren walk.

W odcinku Hermannstadtu (Nagy Szeben) wojna nieprzerwanie toczy się wzdłuż pogranicza po obu stronach linii grzbietu Szurduk wawóz Vulkan Żalogi wawóz odparły samodzielnie wszystkie ataki, a dzisiejszej nocy zostały zdjęte na skutek rozkazu.

Zachodni plac boju.

Front wojsk nast. tronu Bawarskiego, ks. Ruprechta.

W czwartym dniu wielkiego zmagania się artylerji pomiędzy Ancre i Somme piechota angielsko-francuska przeszła wczoraj do jednolitej ofensywy. Walka, rozpoczęta w południe, kontynuowana była z równą zaciętością podczas nocy.

Pomiędzy Ancre i Caucourt l'Abbaye szturm nieprzyjacielski został powstrzymany naszym ogniem lub też zламаł się krwawo przed naszymi linjami.

Uznać należy sukcesy, osiągnięte przez przeciwników na wschód od Caucourt l'Abbaye, oraz przez zawładnięcie wsiami, położonymi w kierunku Gueudecourt — Bouchavesnes, przede wszystkim jednak wspomnieć należy o naszych bohaterstwach i odwadze, które tutaj stawiały czoło zjednoczonym głównym siłom angielsko-francuskim i masowemu nakładowi materiału, przygotowanego przez przemysł wojenny całego świata w ciągu wielomiesięcznej pracy.

Pod Bouchavesnes, oraz dalej na południe aż po Somme rozchwał się atak, częstokrotnie ponawiany przez Francuzów kosztem najcięższych ofiar.

Balkański plac boju.

Front generała marszałka polnego v. Mackensena.

Na froncie nie wydarzyło się nic szczególnego. Sterowce i samoloty zaatakowały ponownie Bukareszt.

Front Macedoński.

24 września toczyły się mniejsze utarczki na wschód od jeziora Prespa z przebiegiem pomyślnym dla wojsk

bułgarskich, oraz po obu stronach Floriny w niektórych miejscach energiczne walki artyleryjskie.

Pierwszy generał-kwaternistrz Ludendorff.

Sprawozdanie admiralicji niemieckiej.

(W. B. T.) Urzędowo donoszą dnia 26 września:

W nocy z 25 na 26 września część naszych sterowców marynarki obrzuciła obficie i z widocznym skutkiem bombami wybuchowymi i płonącymi angielski port wojenny Portsmouth, ufortyfikowane miejscowości nad Tamizą, ujście jez. oraz ważne ze względów militarnych urządzenia przemysłowe i kolejowe w głębi kraju, wśród nich York, Leeds, Lincoln i Derby.

Sterowce pomimo silnego przeciwdziałania powróciły bez szwanku.

Szef Sztabu Admiralicji Marynarki.

Komunikat austriacki.

WIEN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 26 września:

Front przeciwko Rumunji.

Wawóz Vulkan i Szurduk opróżniono przed daleko sięgającym okrzykiem znacznych sił rumuńskich.

W pobliżu Nagy Szeben (Hermannstadt) rozwijają się nowe walki; atakują wojska austriacko-węgierskie i niemieckie.

Na froncie Siedmiogórza doszło do starć.

Na południe od Szekely — Udrarhaly bataljon kroackiej obrony krajowej odparł szereg ataków oddziałów przeważających w zaciętej walce.

Front wojsk gen. kawalerji Arcyksięcia Karola.

Na granicy trzech krajów, na południowy zachód od Dorna Watry, udaremnilo natarcia rumuńsko-rosyjskie.

W południowo-wschodniej stronie Galicji nieprzyjaciel kontynuuje swe ataki z niesłabnącą gwałtownością. Wszelkie wysiłki rozchwiał się wobec bohaterstwa i odwagi wojsk niemieckich, walczących w obrębie Ludowej.

Front wojsk gen.-feldmarszałka ks. Leopolda Bawarskiego.

Na północny zachód od Perepelnik wczoraj również załamały się liczne ataki przeciwnika.

Pod Watyniem (na wschód od Swiniuch) lotnicy nasi zmusili do ucieczki wielki rosyjski samolot bojowy systemu Farmana.

Włosi plac boju.

Południowa część płaskowzgórza Karstu znajdowała się miejscami pod gwałtownym ogniem artylerji nieprzyjacielskiej.

Na froncie doliny Fleim Włosi ostrzelali fort Vossaccio i odcinek Gardinal—Coltorondo.

Na Cancenagol wzięto do niewoli 27 strzelców alpejskich, w ozem 2-ch oficerów.

Nieprzyjaciel odrzucił zaofiarowaną mu zawieszenie broni dla ratowania zasypanych na Cimone.

Front bałkański:

Nic nowego.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefel

Feldmarszałek-porucznik.

Komunikat bułgarski.

SOFIA. Sztab generalny donosi 25 września:

Front zachodni.

Na froncie Florina—Kaimakczalan toczy się energiczna akcja artyleryjska. Udaremnilo próbę piechoty nieprzyjacielskiej ruszenia do ataku na całym froncie. W dolinie Moglenicy odbywają się pomyślne dla nas utarczki piechoty. Po obu stronach Wardaru trwa słaby ogień artyleryjski. Artylerja nieprzyjacielska, która rzuciła granaty płonące na miasto Doinra, wznieciła tam pożar. U stóp Belasica Planiny panuje spokój.

Front rumuński:

Wzdłuż Dunaju—spokój.

W Dobruży wzięto do niewoli skrzydło i zajęty linje Amzartn—Perveli. Nieprzyjaciel cofnął się w kierunku północnym.

Komunikat rosyjski.

Urzędowo donoszą, d. 24 września.

Front zachodni.

Od Prypei aż do granicy rumuńskiej toczy się w wielu punktach walki. Między innymi stoczono wczoraj bitwę u górnego biegu Seretu, oraz w okolicy Manajowa i Harbuzowa, nieprzyjaciel atakowi naszemu stawiał zacięty opór. Przy pomocy ognia odparliśmy wszystkie kontrataki przeciwnika i wzięliśmy do niewoli około tysiąca pięciuset jeńców niemieckich i austriackich.

Front kaukaski.

Na terytorjum wybrzeża, na południe od miejscowości Elewu (64 kilometry na zachód od Trebizondy) oddziały nasze poauwały się naprzód po walce.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 25 września:

Na północ od Combles posunęliśmy naprzód linję naszą aż do południowego skraju Fredicourt i zdobyliśmy cały nader silnie ufortyfikowany teren, położony pomiędzy Fredicourt i wzgórzem 140.

Na wschód od drogi do Bethune rozszerzyliśmy stanowiska nasze w głąb na odległość 1 klm.

Na obszarze drogi Combles—Bouchavesnes zdobyto szturmem wzgórze na północny-wschód od tej wsi, zaś na południowy wschód dotarliśmy do wzgórza 180. Dalej na południe opanowaliśmy kilka systemów rowów w pobliżu północnej części kanału, rozpostartych pomiędzy drogą do Bethune a Somme. Liczba nieranionych jeńców, zliczonych dotychczas, dochodzi 400.

Komunikat angielski.

Główna kwatery donosi dnia 24-go września:

W ciągu walk wczorajszych zniszczono 5 samolotów nieprzyjacielskich, a 2 uszkodzono. Zginęło 5 samolotów angielskich. Samoloty angielskie podczas 5 ataków przy pomocy bomb uszkodziły nieprzyjacielskie linie łączące.

Komunikat belgijski.

Urządowo donoszą 24 września: W okolicy Ramscapelle, Dixmuiden i Reminghe trwa walka działowa.

Komunikat włoski.

Urządowo donoszą dnia 24-go września.

Na froncie Trentino nieprzyjacieli przedsięwzięli uporczywe próby wygucia naszej linii.

W wysokim Cordevole jeden z oddziałów naszych, przy pomocy odważnego natarcia, zdobył stanowisko wysunięte pod wierzchołek Monte Sief i rozproszył obrońców.

W odpowiedzi na ogień nieprzyjacielski na miejscowości Cortina, d'Ampezzo, oraz na okolicę Misuriny ostrzelaliśmy dworzec kolejowy w Silliano i drogę żelazną w nizinie Trave.

Revolucja w Grecji.

ATENY, 26 | 9. Doniesienie Biura Wolffa:

Na Krecie powstańcy opanowali całą wyspę. Obsadzili oni Kanaę, Heraklion i inne miasta nadbrzeżne. — Władze greckie wydały przywódcom ruchu rewolucyjnego wszystkie gmachy rządowe. Kuch ten uważają powszechnie za mający wszelkie widoki na powodzenia. Straż przyboczna króla już zaczęła uciekać.

Venizelos na czele rewolucji.

AMSTERDAM, 26 | 9. Z Londynu donoszą: „Daily News“ dowiaduje się z Aten, że Venizelos, wzywany kilkakrotnie aby przybył do Salonik, zdecydował się ostatecznie pojechać tam i ująć w swe ręce kierownictwo ruchu rewolucyjnego. Kilku przywódców partii liberalnej już wyjechało do Salonik...

Nota grecka do Niemiec.

BERLIN, 26 | 9. Donoszą z Rotterdamu: Biuro Reutersa dowiaduje się, że nota grecka do Niemiec, którą w doniesieniach koalicyjnych podają jako oznakę, że król i gabinet zdecydowali się na porzucenie neutralności, ujęta będzie w tonie stanowczym i energicznym. Potępią ona sposób postępowania komendanta czwartego korpusu armii greckiej i wzywa Niemcy, by wojska greckie odtran sportowano do szwajcarskiej granicy, skądby mogły powrócić do Grecji.

Druga nota grecka do Niemiec.

ATENY, 26 | 9. Doniesienie Biura Reutersa:

Podobno rząd grecki wystosował do Niemiec nową notę w sprawie wzięcia do niewoli kompanji greckiej we Florinie przez Bułgarów.

Autonomizacja Macedonji.

BERLIN, 26 | 9. Doniesienie Biura Wolffa: Korespondent salonicki pewnego wielkiego dziennika medjołańskiego po raz pierwszy liczy się z możliwością utworzenia autonomicznego państwa w Salonikach. Według „Corriere della Sera“, w sprawie tej doniesiono co następuje: Dążenie komitetu rewolucyjnego do przygotowania proklamowania autonomicznej Macedonji wraz ze złożeniem władzy

państwowej w ręce Venizelosa, skomplikuje jeszcze bardziej problem bałkański Rewolucyjni adherenci Venizelosa stanowią co prawda zaledwie nieznaczna mniejszość, liczą jednak bardzo na zrównoważone wojska.

Neutralność skandynawska.

CHRYSTJANJA, 26 | 9. Z okazji ministrów skandynawskich ogłoszono notę rządową, zapewniającą, że kraje skandynawskie najzupełniej zgodnie podejmują sprawę utrzymania lojalnej i bezpartyjnej neutralności podczas toczącej się obecnie wojny światowej.

Następna konferencja przedstawicieli państw skandynawskich odbędzie się, gdy tego wymagać będą stosunki.

Nowa łódź podwodna.

BAZYLEA, 26 | 9. „Baseler Nachrichten“ donoszą z Londynu: Rzeczoznawcy marynarki komunikują o pojawieniu się po stronie Niemiec łodzi podwodnej nowego typu. Liczba torped jej jest kilka razy większa niż to miało miejsce dotychczas. Torpedy mogą być wyrzucane ze wszystkich stron.

Zniszczony „Zeppelin“.

AMSTERDAM, 26 | 9. Tutejszy „Tijd“ dowiaduje się z Londynu, że wzięta do niewoli załoga jednego z dwóch zestrzelonych sterowców zniszczyła instrukcje wojskowe i wszystkie ważniejsze części swojego statku, resztę zaś w stanie niemożliwym do użycia, rozrzuciła na rozległej przestrzeni.

List do hr. Wielopolskiego.

WARSZAWA, 26 | 9. W niedzielnej „Gazecie Nowej“ poseł A. Parczewski ogłosił list otwarty do Zyg. hr. Wielopolskiego, w którym nie chciał tracić nadziei, że hr. W. w o ile one nadal będą, nie zechce stać w sprzeczności z dążeniem narodu polskiego do niepodległości.

Zmniejszone pensje oficerów.

BERLIN, 26 | 9. „Lokal-Anzeiger“ berliński donosi:

Cesarz postanowił żeby od 1 października 1916 r. dokonano następujących zmian w wydatkach na honoraria wojenne:

Miesięczny dodatek zostanie zmniejszony ministrowi wojny i naczelnym dowódcom armji o tysiąc marek, dowodzącym generałom i oficerom na urzędach różnego płatnych o 650 mk.

Pensje miesięczne polowe dowódców dywizji mają być zmniejszone o 150 marek.

Odpowiednie zmiany pensji są przeprowadzone w pensjach niższych stopni wojskowych, lekarzy sanitariuszów itp.

Prasa socjalistyczna - niepodległościowa.

WARSZAWA, 26 | 9. W niedalekiej przyszłości w jednym z większych miast okupacji austriackiej zacznie wychodzić tygodnik robotniczy o kierunku socjalistycznym i niepodległościowym. Pismo to będzie uwzględniało w dużej mierze sprawy ruchu zawodowego.

Z Krakowa.**Podział dwukoronówek.**

Z powodu braku drobnej monety Bank austro-węgierski zgodził się na przyjmowanie w swoich kasach podzielonych na dwie, lub cztery części papierowych banknotów dwukoronowych. Publiczność w ostatecznym razie, w braku innej drobnej monety, może sobie zatem radzić w ten sposób, że papierowe dwukoronówki po-

dzieli na dwie, lub cztery części i połówek tych, względnie ćwiartek użyje jako środka płatniczego w wartości każdej i kor., względnie 50 hal. Bank austro-węgierski przyjmuje podzielone banknoty bez potrącenia jedynie wówczas, gdy one są pokryte ściśle na dwie, względnie cztery części.

Odjeżdżającym.

Młodzieży! Poleki filarzel
Gdy rzucasz letnie wywczas,
By iść z nauką w zapasy —
Na twym niechaj szandarze,
Bez żadnej plamy i skazy,
Wyrte będą wyrazy,
Czci godne, jako Oltarze,
Których do życia rubieży
Strzedz będziesz, jako należy —
Jak państw swych strzegą mocarze!

Te słowa: „Bóg i Ojczyzna“
Niech będą twoim puklerzem,
Powietrzem twojem prześwieżem,
Gdy naokoło zgnilizna
Swoją krąg już toczyć zapragnie,
Chcąc cię też pogrześć w tem bagnie!

Nie zważaj, Młodzi, czy bliźna
Cię spotka za to, czy rany —
Z tem hasłem w świat idź skalany,
A każdy prawosć ci przyzna!

A kiedy wiedzy do syta
Mieć będziesz — w swoje wróć
strony

I wciąż w swe hasło wpatrzony,
Każdemu, kto cię zapyta,
Mów śmiało: „Polak jam prawy!“
„Jam wychowanek Warszawy!“
I niech ta wiedza zdobyta
Plon wyda bujny niedługo,
Jak ian, zroszony fal struga,
Jak krzew, co bujnie zakwita!

Antoni Eger.

Częstochowa, 26 | IX — 16.

KRONIKA**Dzisiejsze zebranie wydziału Opieki nad dźiatwą i młodzieżą przy R. O. m. Cz.**

Dziś we czwartek 28 b. m. o g. 4 po poł. odbędzie się zebranie wydziału Opieki nad dźiatwą i młodzieży przy R. O. m. Cz.

Dziś na Wystawę Pracy Kobiet.

Dziś we czwartek 28 września od godz. 9 rano do 7 wieczorem z przerwą obiadową od godz. 1 do 3 Komit. otwieranej w niedzielę 1 października Wystawy Pracy Kobiet w Muzeum Hygienicznym w parku Staszica przyjmie ekspozycję.

Sezonowe bilety wejścia służące na cały przeciąg trwania wystawy w cenie rb. 1 są do nabycia u p. Skórkowskiej przy ul. Jasnogórskiej nr. 26. **Niedzielny znaczek na rodzinny Legionistów.**

W niedzielę dnia 1 października odbędzie się w Częstochowie na cel powyższy sprzedaż znaczka przedstawiającego czako ułańskie.

Gdy dwa lata temu w r. 1914 uszadony był u nas „dzień kokardki“ na cel powyższy, już wówczas społeczeństwo wykazało swą ofiarnością świadcząca o sympatji, z jaką odnosi do tak wzniosłego celu. Sądźmy więc, że i obecnie „czako“ będzie się cieszyło nie mniejszym powodzeniem.

Oczywiście dochód całkowicie zależnym jest od pań kwestarek, jak również i ich ilości, gorąco więc apelujemy do sero nadobnych częstochowianek, by zechciały wziąć udział w pracy mającej za zadanie ułanie

Kupicie bilet na loterie Rady Opieki

doli rodzicom tych, którzy dla wolności krew swoją przelewają.

Ufamy, że liczna rzesza pań zechce łaskawie zaoferować swą pomoc i pospieszy zapisać na listę kwestarek. Zapisy przyjmuje się od czwartku w sklepie przy ul. Panny Marji nr. 13 (poprzednio „Słonecznika”) od godz. 8 po poł. do 8 wiecz.

W tym samym dniu o godz. 3 po poł. odbędzie się na ten sam cel, w parku Staszica koncert, chóru Drużyny Śpiewaczej Koła pracujących nad rozwojem przemysłu i handlu przy Stow. Kupców. Polskich i orkiestry gimnazjum dyr. W. Szudejki.

Prócz koncertu program zapowiada wiele atrakcji, jak poczta, wrótki i t. p.

Przystępne ceny wejścia umożliwiają każdemu miłe przepędzenie paru godzin.

Liga Kobiet, a dzień znazoka.

Liga Kobiet za pośrednictwem pisma naszego zwraca się do wszystkich swych członkiń z uprzejmą prośbą o łaskawe zapisywanie się na listę kwestarek, na dzień 1 października.

Podziękowanie.

Wobec tego, że p. Stanisław Mocarcki członek R. O. m. Cz. opuszcza nasze miasto, na ostatniemu posiedzeniu zarządu R. O. m. Cz. wyrażono mu serdeczne podziękowanie za gorliwą pracę i trudy poniesione dla dobra ogółu, jakie spełniał z chwilą utworzenia R. O. m. Cz.

Z drugiego Koła Macierzy.

W niedzielę 24 go b. m. w lokalu gimnazjum odbyło się zebranie zarządu Koła Macierzy Szkolnej przy gimnazjum św. Józefa i Seminarjum nauczycielek ludowych, w którym między innymi uchwalono: przyjąć na członków ks. prefekta J. Leśnika i reagenta p. Jeżewskiego, oraz wysłać prośbę do Głównego Zarządu Polskiej Macierzy Szkolnej o subsyduj dla Seminarjum nauczycielek ludowych, istniejącego w Częstochowie już od lat trzech.

O ankietę Handlowców.

Zarząd Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy Pracow. Hat. d. i Przem. m. Częstochowy przypomina niniejszym pp. członkom o przesłanej do wypełnienia ankiecie, dotyczącej położenia pracowników handlowych, i prosi pp. członków o szybki zwrot wypełnionych kwestionariuszy.

Z kursów Rzemieślniczych.

W niedzielę 1 października rozpoczynają się lekcje w szkołach niedzielno-rzemieślniczych, w gmachu dawnego Gimnazjum rządowego. Kto z terminatorów nie zdążył zapisać się na kursa, niechaj w dniu wyżej wspomnianym zgłosi się do zapisu. Sądymy, iż pp. majstrowie dopilnują tego, że wszyscy terminatorzy będą korzystali z nauki.

O zwrot książek.

Jak już pisaliśmy R. O. m. Cz. przeznaczyła rb. 600 z zysków ostatniej zabawy w parku Staszica na zakup książek dla niezamożnej młodzieży szkół średnich. Podręczniki te wypożyczone będą uczniom na okres roku szkolnego, jednak jako własność T-wa Dobroczynności dla Chrześcijan, które będzie żądało stanowczego zwrotu książek, a nie potrzeba zapewne dodawać, że jak każda rzecz cudzą należy podręczniki te szanować, tembardziej, że są własnością społeczeństwa.

Jednocześnie mamy do zanotowania smutny fakt, rzucający posądzenie o karygodne niedbalstwo nietylko wśród młodzieży, ale i starszych. Mianowicie na początku roku szkolnego 1916 Tow. Dobroczynności dla

Probójcie szczęścia

Największa wygrana bo

1000

rubli wygrał na I loterii Czeskiej, na Doraźną pomoc pan W. Fl. z Częst. chowy w kolekcje naszego pisma.

Największa wygrana 150,000 Marek.

Kupujcie więc i teraz

Losy

na loterię Dobroczynną Główniej Rady Opiekuńczej w Administracji

„Gońca Częstochowskiego” ul. Panny Maryi № 38.

Przyjmuje się zapisy i na udziały do kilku losów.

Chrześcjan zakupiło z trudem uciulanych groszy 940 podręczników dla niezamożnej młodzieży szkół miejskich.

Książki te wypożyczono uczniom i uczennicom na okres roku, jednak za zobowiązaniem nauczycieli, którzy mieli czuwać nad tem, by po skończonym roku szkolnym były zwrócone Towarzystwu. Jednak jak nas poinformowano z ogólnej liczby 940 oddano tylko 221 książek. Więc nawet czwarta część młodzieży, która korzystała z cudzej książki przez rok cały, nie zwróciła ich prawemu właścicielowi!

Widoczne pojęcie cudzej własności nie we wszystkich umysłach znalazło odzwiek, jednak w tym wypadku złożyli też swe zobowiązanie wychowawcy, którzy ponoszą moralną odpowiedzialność bardzo wielką, że nie wpóili w swych uczniów prawa, że cudze szanować i oddać, jeśli wypożyczone należy.

Sądymy, że poręczyciele T-wa będą szukali dróg i środków, by 719 nieoddanych książek powróciło do prawego właściciela inaczej smutnie świadczyłoby o dłużnikach i ich poręczycielach!

Rozporządzenie.

Pań Naczelnik Powiatu nadesłał do Rady Opiekuńczej m. Częstochowy rozporządzenie następującej treści:

„Niniejszem zabrania się surowo w ydawania obiadów mężczyznom od lat 17 do 60, o ile takowi nie przedstawia świadectwa poliejki, że są niezdatni do roboty w Niemczech”.

Ofiara strażaków.

Z okazji imienin naczelnika oddziału 4-go Straży ogniowej p. Wacława Zielińskiego, starszy topornik p. B. Borkowski złożył w administracji naszego „Gońca” rb. 4 na T. O. S. w imieniu szeregowców tego oddziału. Skromna ta, jednak zważywszy na dzisiejsze czasy znaczna ofiara, świadczy o sympatycznym stosunku członków naszej Straży do jej sztabu.

Z przedstawienia akademickiego.

Czy może być sympatyczniejsza rzesza, niż młodzieży szkolnej a zwłaszcza rwącej się do życia w świat szerszy i do nauki młodzieży akademickiej? Czyż może być cel więcej godny poparcia nad pomoc niezamożnym kolegom?

Pod hasłem „Samy sobie” (z pomocą ludzi dobrej woli w osobie członków Sekcji Polaków Soeny przy Stow. Kupc. Polskich) przystąpili we wtorek po raz wtóry, słuchacze wyższych uchełni warszawskich do urczywienienia tego planu. Skutkiem niestety zachorowania jednego z głównych wykonawców zamiał projektowanych sztuk Zapol-

skiej dane były znane oddawna wszelkiej publiczności jednoaktówki Fredry „Consilium facultatis” i Koziebrodzkiego „Stryj przyjechał”, w których wyróżnili się przedewszystkiem p. M. Sz. Czerny znakomity typ obżartucha i p. J. Grochowska—wdzięczna Anusia w „Consilium” a p. J. Grochowska jako ponętna wdowa i H. Wehrówna — fertyczna Zuzia w „Stryju”. Pozaatem na wysokości zadania stanęli pp. E. Sobierajówna i Wł. Mirabel, którzy z pomocą pp. Ar. Geisiera, J. Raszkęgo i M. Ostrzyckiego sprzyjali moralnemu powodzeniu programu, wynagradzanego kwieciami i oklaskami dość licznie zapelnionej widowni. Takie uznanie dla dobrych chęci było zupełnie zasłużone, gdyż brak fredrowskiego stylu w „Consilium” i pewną powolność akcji w „Stryju” tłumaczy trudności techniczne i pośpiech w przygotowaniu.

W dziale koncertowym wystąpili: znana już pochlebnie drużyna śpiewacza Koła prac. nad rozwój. przem. i handlu pod batutą p. E. Makoszy, p. T. Präffer, który wypowiedział z uczuciem deklamację i benefisant wtorkowy (8 października „Ach, to Zakopane!” w Paryskim) ze swoimi monologami humorystycznymi.

Żądana nowości w szkole.

Jedna ze szkół częstochowskich, mianowicie gimnazjum żeńskie p. W. Chrzanowskiej, zaprowadza za przykładem wzorowych szkół angielskich z dniem 1 października godną uwagi inowację, mianowicie w dobrze ogrzanych i oświetlonych szatniach, umieszczonych w suterrenach, uczennice, przyszedłszy rano do szkoły, będą pozostawiały swoje czyste w porze jesiennej lub zimowej przemoczone obuwie, zawieszzone, aby w ciągu kilku godzin wyschło, natomiast przywdziewać będą specjalnie na czas pobytu w szkole przeznaczone cizmy. W ten sposób ubikacje szkolne wolne będą od rozpylania przynoszonych z ulicy wraz z błotem płwocin, zarazków i bakterji, nadto uczennice nie będą się przeziębiali, co często bywa wskutek dłuższego pozostawiania w wilgotnem obuwiu. Koszt cizmek w sownicie się opłaci, poza stroną higieniczną tej nowości, również zaoszczędzeniem właściwego obuwia.

Sprzedaj pieczywa.

Dla dobra ogółu naszej ludności chrześcijańskiej, zawiadamiamy naszych czytelników, że podczas zbliżających się żydowskich świąt noworocznych, będą czynne następujące sklepy „Piekarni Popularnej”: nr. 2 — ul. Krakowska, nr. 5; nr. 3 — Ogrodowa nr. 22a; nr. 4 — Koszarowa nr. 17; nr. 5 — Targowa nr. 15; nr. 7 — ul. Panny Marji nr. 39 (w dziedzińcu) i nr. 11 — w kwiarni Henryka Sachsa; na Zawodzu. Zgodnie z przepisami sprzedaży odbywać się będzie jednocześnie we wszystkich tych sklepach.

Koniec czasu letniego.

Na okupacji austro-węgierskiej ogłoszono, że tak zwany czas letni kończy się d. 30 września. Tego dnia o północy należy wszystkie zegary, coinać o jedną godzinę.

O dozór nad zakami.

Słynne były swego czasu psotne zakłi krakowskie, dając się we znaki nietylko kumoszkom z rynku i Sukiennic, ale i najpoważniejszemu mieszczanstwu podczas jego wycośsów na plantach.

Częstochowskie zakłi, jak przekonałismy się już niejednokrotnie, nie ustępują tej tradycji. Oto znów otrzymujemy naraz od kilku osób skargi na to, że zachowanie się uczniów wracających w niedzielę z ko-

ściota nie jest, jak należy. Ostatniej niedzieli naprz. w Alei III wiele osób padło ofiarą istnego bombardowania, ze strony chłopców, strącających kamieniami z drzew kasztany. Każdy wiek ma swoje prawa — ale od tego są wszak wychowawcy i kierownicy, żeby zwracali swym pupilom uwagę na zachowanie się niewłaściwe i niebezpieczne dla otoczenia.

Z Giełdy Pracy.

W ciągu czasu od 18 | 9 do 23 | 9 b. r. do biura Giełdy Pracy przy Radzie Opiekunczej m. Cz., zgłosiło się o pracę 46 osób.

Ogółem od początku istnienia biura zgłosiło się 590 osób.

Wysłano do robót w okresie sprawozdawczym 42 osoby — ogółem 230 osób.

Przyjęło pracę w tymże czasie 26 osób — ogółem 122 osób.

Giełda Pracy poszukuje: kucharza, dziewczyn do służby, ludzi do robót polnych i do kopalń w kraju.

Czas środek-europejski.

Powrót do czasu środkowo-europejskiego na poczcie jak donosi „D. W. Ztg.“ w następujący sposób wprowadzony będzie na pocztach:

W nocy z 30 września na 1 października zegary w urzędach pocztowych cofnięte zostaną z g. 1 w nocy na 12-tą.

W ten sposób w tej nocy zegary dwukrotnie pokazywać będą g. 12; raz 30 września, a powtórnie 1 października.

Kradzież krowy.

W nocy z soboty na niedzielę z obory gospodarza wsi Kuźniczka J. na Chmielarskiego uprowadzono łaciątką krowę ośmioletnią. Poszkodowany ocenia swą stratę przeszło na rb. 400

Znaczna kradzież.

W poniedziałek nieznan sprawcy po wyłamaniu kłódki u drzwi na strychu domu № 17 przy ul. Teatralnej skradli wiszącą bieliznę należącą do pp. Wacł. Nassalskich. Wartość skradzionej bielizny wynosi około rb. 200.

Ofiary:

Z okazji Imienin naczelnika 4 Oddziału p. Wacława Zielińskiego na T-wo Opieki Szkolnej składają członkowie 4-go oddziału Straży Ogniowej: Bolesław Borkowski Rb. 1 10 kop. Eugenjusz Surowiec 30 kop. Karol Lobodziński 50 kop. Jan Bator 50 kop. Bronisław Widera 50 kop. Szulim Mauer 50 kop. Jan Ślązak 30 kop. Józef Kursa 30 kop. Razem Rubli 4,00 kwit 800

Na kuchnię № 1. Marja Zielińska kop. 45 kwit 299.

Zapisujcie się na członków Polskiej Macierzy Szkolnej

Zarząd Kursów Handlowych przy Stowarzyszeniu Pracowników Handlowych i Przemysłowych m. Częstochowy

zawiadamia, że lekcyjne na powyższych kursach rozpoczynają się 20 b. m. Zapisy nowo wstępujących przyjmuje się nadal codziennie od 4-7 po poł. Od dnia 1 Października rozpoczną się również wykłady na kompletach językowych, obejmujących: niemiecki, francuski, angielski i esperanto.

Doktor PAWEŁ BRONIATOWSKI

w Częstochowie przeprowadził się na ulicę Panny Maryi Nr. 21 obok Teatru Paryskiego.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-7 po poł. Panie od 12-1 po poł.

LEKARZ - DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Maryi № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej. przyjmuje codziennie od 9-11 i od 3-7 wieczorem.

Uczeń aptekarski roczna praktyka lub nowowstępujący potrzebuje zaraz. Świadełwa sześciu klas Gimnazjum filologicznego — Złoty-Potok Apteka. 743-

Francuska poszukuje pokoju. Oferty w Gońcu sub G.

Zgubiono książki szkolne z klasy wstępnej. Łaskawy znalazca zechce zwrócić za wynagrodzeniem em. św. Barbary Nr. 2 dla Ciesielskiego. —

Niemiecki urzędnik poszukuje 1 lub 2 pokoi umebłowanych z elektrycznym oświetleniem. Oferty sub „pokój” w Adm. Gońca. 742-

Magiel sprzedam za 100 rubli w dobrym stanie ul. Siedm Kamienic Nr. 9. 740-

Wina stare kuracyjne! Tokajskie, Węgierskie, Francuskie, Reńskie, po cenach przystępnych poleca St. Szczawiński ul. Panny Maryi № 25. 720-

Prosiaki są do sprzedania zakład ogrodniczy S. Jastrzębskiego ul. Wały, Częstochowa. 732-

Zginał kwit lombardu Kasy Pożyczkowej Osaszdnościowej Nr. 14590. 733-

Stró ż potrzebny ulica Szkolna Nr. 8. 736-

Zgubiono słotą bransoletkę. Łaskawy znalazca raczy zwrócić za wynagrodzeniem do Administracji Gońca. 739-

Potrzebna dziewczynka do dziecka. Wiadomość w Administracji Gońca. —

Potrzebny chłopiec do rozpoznania prawnemraty. Wiadomość w Administracji Gońca. —

Pies brązowy z długą sierścią znaleziony w niedzielę 17 b. m. ul. Panny Maryi jest do odebrania w biurze poljeji Komisarjatu 1

Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.

Program od czwartku 28-go Września do poniedziałku 2-go Października r. b. włącznie.

— Dziś wieczór śmiechu! —

Słodka Neli

Wyborna farsa w 4-eh aktach z udziałem najlepszych artystów.

„Flirciarka”

(Wesoła komedia w 1-ym akcie.)

|||

„Artysta muzyk... bez ubrania”

(Komedia firmy „Pathe”)

ZANZIBAR (Zdjęcia z natury)

Nowość!

NA SCENIE:

Nowość!

„Na warszawskim bruku”

Revuetka z tańcami i śpiewami w 1 akcie napisał Betle.

Na zakończenie!

Polka charakterystyczna

w 4-ry pary.

Teatr „ODEON”

Program od wtorku 26 Września 1916 r. do poniedziałku 2 Października 1916 r.

Dziś półtorej godziny prawdziwego humoru!

JEGO SŁABA STRONA

Znakomita komedia w 3-eh częściach, w wykonaniu najwybitniejszych artystów zagranicznych, z udziałem premjowanej piękności

Manny Ziener.

Jaś i Małgosia (Dramat w 1-ym akcie.)

Kronika wojenna (Aktualne zdjęcia z placu boju.)

Tamandna (Naukowy w kolorach.)

Ramoty i Ramotki (Humorystyczny.)

Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

Teatr „APOLLO”

Od piątku dnia 29-go Września 1916 roku.

Występy warszawskiego teatru artystycznego

St. KORT (koncertmistrz Warszawskiej Filharmonji)

MICHAŁOWSKI (komik i satyr.)

FRANCISZKA PELCERÓWNA (artystka warszawskiej opery)

ZIELIŃSCY (artyści baletu warszawskiego)

KRASZEWSKA (śpiewaczka warszawskiej operetki)

ROMANÓWNA (śpiewaczka ludowa warszawskich teatrów)

SARNECKA (artystka warszawskich teatrów)

PILARSKI (Conferencier) artysta Lwowskiego teatru.

Nad program: OBRAZY KINEMATOGRAFICZNE Przy fort. Wołkowicz

Początek przedstawień codziennie o godzinie 6 wczoraj w niedzielę i święta o g. 3 po poł.

Ceny miejsc od 40 kop. do 1 Rb. — | — Szczegóły w programach i afiszach.